

from by the analysis of present-day agriculture, it is evident that the problem requires through research not only of the general theoretical principles, but also implementation and attitude formation towards agrarian's public image improvement as he is a representative of the nation. Agrarians should be given active help for the sake of national interests, interests of the country and society.

Key words: *cultural and enlightening activity, Ukrainian village, culture and traditions, globalization, university.*

Мельничук Т. Ф. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри культурології Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

Mel'nichuk T.F. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Chair of Culturology of National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Р. В. Сопівник

Reviewer – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor R.V. Sopivnyk

УДК 37.037

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

І. В. Мезеря

В статті розглядається проблема застосування культурологічного підходу до дослідження статевого виховання учнівської молоді в сучасних умовах. Визначені основні переваги розгляду підготовки учнів до сімейного життя як виховання культури взаємовідносин в сім'ї.

Ключові слова: *статеве виховання, культурологічний підхід, культура взаємовідносин в сім'ї.*

Однією з найбільш актуальних проблем сучасної педагогіки є проблема статевого виховання підростаючого покоління. Реаліями нашого життя стали захоплення молоді західною культурою, ігнорування норм

моралі, прагнення наслідувати новим кумирам, що проповідують вседозволеність, зневагу традиціями і звичаями народу. Втрата школою і сім'єю лідируючих позицій у справі виховання, відсутність елементарного контролю за ЗМІ, де часто майже відкрито проповідується статева розбещеність, призвели до того, що в країні різко зросла кількість підлітків, які вступають у статеві зв'язки ще в середній школі, збільшилася кількість ранніх вагітностей, загострилася ситуація з поширенням СНІДу та венеричних захворювань. Все це актуалізує саме в сучасних умовах проблему статевого виховання учнівської молоді.

Дана проблема завжди була однією з найважчих у педагогіці, тому що стосується інтимних сфер життя людини. Багато в чому невирішеною вона залишається і тепер, що змушує шукати вихід із ситуації, що склалася.

В античні та середньовічні часи статеве виховання розуміли як прищеплення дітям тих статевих норм, які були прийняті в суспільстві. В епоху Просвітництва статеве виховання передбачало в першу чергу підготовку до сімейного життя, охорону дитини від негативних впливів навколишнього середовища, а рішення цих проблем здійснювалося в руслі формування моральності.

Починаючи з ХІХ ст., у зв'язку з розвитком медицини уявлення про статеве виховання доповнюються застереженням дітей від передчасного статевого життя, боротьбою зі статевими збоченнями, проблемами гігієни, фізичного розвитку і здоров'я дитини.

У радянській педагогіці статеве виховання трактувалося як виховання «тієї інтимної поваги до питань статі, яке називається цнотливістю» [16]. У 30-50-х рр. ХХ століття питання статевого виховання опинилися поза сферою інтересів вітчизняних педагогів, але продовжували розроблятися їхніми західними колегами, що дотримувалися фрейдистської теорії. У вітчизняній педагогіці інтерес до статевого виховання відновився лише наприкінці 60-70-х рр. ХХ ст., про що свідчить поява наукової та науково-популярної літератури, що пропонувала практичні поради зі статевого виховання, розглядаючи його в загальному комплексі формування моральності.

Ломка стереотипів мислення, зміна соціально-політичних і економічних реалій внесли серйозні корективи в уявлення про статеве виховання на рубежі ХХ-ХХІ століть. Відмова від багатьох догм старої ідеології призвела до заперечення моральних ідеалів старшого покоління,

що не могло не позначитися як на морально-етичному стані суспільства в цілому, так і на моральності молоді.

З позицій сучасного наукового бачення в соціокультурному плані статеve виховання являє собою інтегровану систему виховних, освітніх, психологічних, здоров'язберігаючих впливів, спрямованих на регуляцію відносин між статями, вироблення почуття відповідальності за здоров'я майбутніх подружжя і дітей. У педагогічному відношенні його правомірно розглядати як спеціально організований процес впливу педагогів і батьків на особистість з метою формування прийнятих у конкретному суспільстві по відношенню до представників тієї чи іншої статі норм поведінки.

Протягом століть домінуючим в статевому вихованні був релігійний підхід, що визначався релігійно-моральними основами взаємин чоловіка і жінки. Із середини XVIII ст. став формуватися медичний підхід до проблеми статевого виховання, що базувався на вирішенні питань статевої гігієни, правильного харчування, вимог здорового способу життя. З розвитком психології сформувався психологічний підхід, який вимагав врахування зв'язку статевиx переживань з іншими переживаннями людей, їхньої взаємозалежності і взаємовпливів, вікових особливостей дитини. Проблема статевого виховання гостро стала на порядок денний в кінці XIX – на початку XX ст., коли у зв'язку з бурхливим розвитком промисловості, руйнуванням релігійно-патріархальних засад, розвитком політичного інакомислення в молодіжному середовищі набули значного поширення нігілістичні настрої та пов'язані з ними «передові» погляди на мораль, сім'ю і взаємини статей. Російська імперія (у складі якої перебувала на той час Україна) стикнулася з цією проблемою значно пізніше країн Західної Європи. Намагаючись знайти шляхи вирішення порівняно нового для себе завдання, вітчизняна педагогіка спочатку звернулася до західноєвропейських напрацювань. Паралельно з цим процесом йшов інтенсивний процес спроб осмислення і вирішення проблем статевого виховання виходячи з вітчизняних реалій.

Як зазначає в своєму дослідженні С. Міжева [20], більшість вітчизняних дослідників розглядали статеve виховання як систему запобіжних заходів, покликаних охороняти молодь від вульгарних з точки зору моральності вчинків, розвивати почуття сором'язливості і охайності, зміцнювати волю. Особливе місце педагоги відводили питанням участі сім'ї у статевому вихованні дітей.

З 80-х років ХХ ст. все більшу увагу науковців привертають потенційні можливості культурологічного підходу до розгляду статевого виховання. Цей підхід базується на комплексі загальнонаукових ідей, що розкривають фундаментальні положення про культуру, її класифікації, компоненти і функції, які містяться у роботах А. Арнольдова [1], Е. Баллера [3], В. Біблера [4], М. Кагана [9], Ю. Лотмана [14], Е. Маркаряна [17], Н. Мотрошилової [21], Е. Режабека [24], а також у роботах, присвячених включенню освітньої діяльності в культурний контекст, співвіднесеність її з культурними цінностями суспільства (А. Майєр [15], М. Мід [19], Л. Олех [22], Ф. Паульсен [23], М. Розов [25], Х. Шельські [29], Е. Соколов [27] та ін.). Реалізація культурологічного підходу в освіті відбита в роботах І. Бабенко [2], М. Князевої [11], О. Князевої, М. Маханєвої [12] та багатьох інших.

Аналіз наукових праць філософів та культурологів показав, що у сучасному світі швидко змінюється роль культури, яка стає не тільки змістом життєдіяльності людини, але і виступає як своєрідна пам'ять соціуму, як першорядна цінність, як спосіб соціалізації особистості, як механізм виховного впливу на людину.

Освіта – є можливістю здійснення людини в культурі. Вона передбачає не тільки освоєння школярами дидактично перетвореного соціального досвіду («стала» культура) і розвиток особистості націй основі, але й створення образу світу і свого власного образу в цьому світі (Ю. Сенько [26]).

Не втрачаючи материнської (етносоціальної) основи, людина культури максимально відкрита соціуму, толерантна, тому що розділяє загальнопланетарні цінності та культурні установки і в життєвому устремлінні максимально наближається до акме. Виростаючи з культурної людини, людина культури певний час існує в її межах, поступово набуваючи самостійного значення, самості. Виховання людини культури сьогодні розглядається як основна проєктивна мета діяльності загальноосвітньої школи, спрямована на різнобічне формування культуро творчої особистості учня [10].

В освітніх системах різних країн, у тому числі й України, все більше орієнтуються на формування моделі «людини культурної», намагаються знайти способи і шляхи надання освіти культуровідповідності і зробити її культуроємкою.

Саме тому у нашому дослідженні ми виходили з того, що соціокультурна функція, виконувана школою, переносить акцент з навчальних функцій на культурно-виховні та моральні, сприяє створенню повноцінного соціокультурного середовища для розвитку і самовизначення школярів, активізує взаємодію з сім'єю та позашкільними і культурно-дозвілєвими установами.

Виконання найважливішого завдання виховання, за словами С. Гессена, «перетворення людини природної в людину культурну» передбачає формування свідомості відповідно до ідеалів національної та світової культури, інтелектуальне наповнення з метою розвитку здатності до позитивної творчості, що по-справжньому веде дитину до набуття образу сучасної культурної людини [7].

Культурологічний підхід як загальнонауковий метод передбачає розуміння і пояснення досліджуваного об'єкта як культурного явища чи процесу. Будучи методологічною основою і методом проектування особистісно орієнтованої освіти, культурологічний підхід дозволяє трактувати освіту як процес оволодіння культурою, спрямований на розвиток, цілісне перетворення особистості людини; зміст освіти як узагальнену культуру, призначену для оволодіння нею; творчість і діалог як способи саморозвитку і самореалізації особистості.

Основним поняттям в культурологічному підході є поняття «культура», саме воно визначає відповідне розуміння проблем освіти. Різноманітність трактувань поняття «культура» свідчить про складність цього явища, що зумовило численність підходів до його аналізу та інтерпретації.

У контексті проблеми нашого дослідження найбільш адекватним є розуміння культури як рівня розвитку особистості, що характеризується мірою освоєння накопиченого людством соціального досвіду і здатністю до його збагачення.

Культурологічний підхід до статевого виховання дозволяє побудувати цей складний процес на засадах школи «діалогу культур», що базується на ідеях В. Біблера («культура є форма одночасного буття і спілкування людей різних епох») і С. Курганова («сформувати свою точку зору неможливо, не відтворивши в ній інших способів розуміння») [5; 6; 13].

Культурологічний підхід до статевого виховання означає, що змістом цього процесу має стати цілісність культурного досвіду людства: етичного,

релігійного, філософського, естетичного, технічного і т.п. в доповнення до наукового досвіду пізнання світу. Саме такий підхід дозволяє більш ефективними засобами вирішувати проблему адекватної відповіді на виклики часу, і не просто констатувати та реагувати на наявні виклики, а прогнозувати, моделювати проблемні зони статевого виховання, з якими можуть стикнутися наші нащадки. Практика статевого виховання, в такому розумінні постає не як передача готових знань, а як формування умінь особистості самостійно здобувати, освоювати та присвоювати культурні цінності, способи діяльності і смисли для побудови певних, з урахуванням власних особливостей, соціокультурних життєвих програм. Ми вважаємо, що цей шлях найбільш адекватний глобальній тенденції розвитку людства – його поступового руху до гуманізму.

З погляду культурологічного підходу статево виховання – це педагогічно організоване статево життя людини на рівні культури суспільства, адже основною функцією культури є формування певного типу людської особистості.

Культурологічний підхід до рішення проблем статевого виховання учнівської молоді полягає ще й в тім, що зміст цього процесу має органічно включати культурну традицію як основу освоєння особистістю загальнолюдських цінностей взаємин у сім'ї і створення моральних орієнтирів статевого життя людини. Але цей процес має включати також потужну критичну складову, яка не дозволить віджилим елементам культурної традиції стати перешкодою на шляху особистості до самостворення себе як «людини культури».

Процес поступової трансформації культурних стандартів суспільства стимулює культурне самотворення особистості, відповідну культурну самодетермінацію її статевого та сімейного життя і самостійну побудову власної системи ціннісних орієнтацій і способів діяльності без некритично наслідуваних попередньо заданих зразків.

Людина, як і культура, і світ взагалі, є принципово незавершеними, і завершеними бути не можуть. Це є основне вихідне положення будь-якої сучасної виховної системи, в тому числі і системи статевого виховання, побудованого на культурологічних засадах. Тому у підвалини нашого дослідження ми поклали такі ідеї: 1) оскільки виховання є принципово незавершеним, необмеженим, то мета його повинна лежати в площини надання певної спрямованості розвитку особистості, з тим щоб далі людина розвивалась вже на основі власних зусиль, за рахунок

самовиховання, саморозвитку; 2) у центрі виховного процесу повинна знаходитися особистість така, яка вона є, з усіма її особливостями, недоліками та перевагами.

Культурологічний підхід змикається з процесом гуманізації в етичній сфері людського життя. З цього положення витікає, що культура взаємовідносин у сім'ї має базуватися передусім на гуманізмі як методологічній основі статевого виховання.

Поняття «людина культури» в наукову літературу наприкінці ХХ століття ввів В. Біблер, філософськи обґрунтувавши комплекс якостей нової людини, розглядаючи культуру основою його розвитку.

Як вважають дослідники, «людина культури» має бути залучена до історичної і культурної традиції людства. Вона має оволодіти різними формами мови і мовами, знаками і символами, бути причетна до науки і техніки, мистецтва і культури. У людини культури мають бути сформовані культурні цінності: прагнення до моральності, краси, вищих духовних начал.

Аналіз, проведений Т. Меньяйловою [18], показав, що збірний образ людини в європейській культурі – це соціально-корисна, моральна, активна, самостійна, фізично, розумово, етично, естетично розвинена, працьовита особистість, здатна до творчості, вільного волевиявлення.

Людина культури усвідомлює зв'язок культури і власного розвитку, має потребу в її практичному засвоєнні та ціннісній орієнтації на самоздійснення в соціумі.

Дослідниками [18] визначено можливості культурологічного підходу для досягнення мети формування якостей особистості людини культури у школярів:

- розгляд культури у всій її повноті і різноманітності як змісту освіти, використання її як природної підстави виховання;
- опора на культуру як цілісний досвід попередніх поколінь в різних галузях розвитку людини і суспільства;
- розуміння людини як творця і творіння культури, орієнтація на особистість як суб'єкта індивідуального та історичного розвитку;
- розуміння культури як умови, засобу і бажаного результату педагогічного впливу;
- посилення гуманітарної складової навчальних предметів;
- допомогу школяру знайти себе в культурі на основі принципів культуровідповідності і культуротворчості;

- спрямованість на збереження культури, її базових цінностей, використання її для соціалізації особистості, формування якостей особистості та розвитку індивідуальних здібностей учня.

Культурологічний підхід до статевого виховання учнівської молоді передбачає аналіз і застосування у виховній практиці базисних культурологічних ідей.

Однією з таких ідей є ідея **цілісності культури**. Розгляд культури з прагматично-інструментальних позицій призвів до розірваності буття людини, до «рольового підходу» у вихованні, за яким особистість повинна в житті грати певні ролі і саме до їх виконання готуватися. Тотальне розщеплення способів людського існування та ментальності призвело до втрати людиною витоків своєї духовності, що в свою чергу породило так звану соціальну матричність поведінки та діяльності людей. Матричність роздробленої свідомості привела до розпаду цілісного світогляду, формування людини, що, не маючи оснований на культурі синтетичних програм цінностей, вимушена просто доцільно реагувати на зміни навколишнього середовища.

Іншою глобальною культурологічною ідеєю ХХ століття ми вважаємо ідею **діалогічного функціонування та розвитку культури**, тобто діалогу культур «як взаємного сприйняття та обміну цінностями» [28].

Якщо розуміти сімейне життя як постійний діалог представників різних субкультур (чоловіча – жіноча, доросла – підліткова, юнача тощо), то стає зрозумілим, що ідея діалогу культур у вихованні культури взаємовідносин у сім'ї має великий потенціал. Адже сутність цього діалогу полягає в тому, що у сучасних умовах культурна цілісність, що є основною умовою виходу зі стану «кризи культури», можлива лише на основі взаємодії культур.

Культурологічний підхід – інтегративне поняття, що передбачає комплекс педагогічних умов, які сприяють становленню «людини культури», «ядром» якої є суб'єктні властивості, що визначають міру її свободи, гуманності, духовності, життєтворчості.

Основною цінністю такого виховання виступає людина як суб'єкт виховання; культура є середовищем, в якому організовується виховна діяльність, способом розвитку учня в культурі є творчість, а формування ціннісного ставлення – результат самовизначення підлітка в культурі.

Основний зміст культурологічної парадигми добре відображено у філософських і педагогічних творах академіка І.Зязюна [8]. Умовно в цьому змісті можна виділити три блоки: 1)перегляд традиційної системи освіти та наповнення її культурологічним змістом, аксіологічним характером набуття знань; 2)особистість самого педагога, формування його загальної та професійної культури, педагогічної майстерності; 3)культурологічний характер середовища, який має виховувати і наповнювати культурними смислами і цінностями особистість.

Згідно з культурологічною концепцією педагог не передає готові зразки етичної та духовної культури, а створює, виробляє їх разом з вихованцем. Спільний пошук цінностей, норми і законів життя, їх дослідження в конкретних видах діяльності, в спілкуванні і становлять зміст сучасної культурологічної освіти. Саморозвиток вихованця і самого педагога відбувається в просторі їх взаємодії, яке ми називаємо також простором культурно-виховної діяльності.

На основі моделі розуміння людини в культурологічній парадигмі можна виділити декілька результатів статевого виховання:

- виховання особистості сім'янина;
- виховання громадянина,здатного сприймати й передавати національні та загальнолюдські цінності сімейного і статевого життя;
- виховання як виявлення природних задатків;
- виховання людини як творчої індивідуальності, що розкриває свій потенціал в навколишньому світі, в тому числі й в сім'ї;
- отримання людиною універсальності в світі;
- духовний розвиток людини.

Культура має можливість стати діалогом спілкування учня і педагога. Основою такого розуміння виступають відразу кілька причин:

- по-перше, образи культури виділяються нероздільним єдністю смислових і чуттєвих компонентів;
- по-друге, світ емоційних переживань підростаючого покоління, що знаходиться в процесі формування, значною мірою потребує підкріплення смисловим ядром і високої емоційної інтенсивності.

Статеве виховання є компонентом виховання в цілому, як єдиного процесу, і як будь-який педагогічний процес, обумовлене особливостями культури, в якій воно існує. Воно служить цілям збереження і передачі цінностей культури взаємовідносин в сім'ї, що притаманні даному суспільству, саме зараз. Це сприяє збереженню самотності національних

культур народів України, адже в ході історично-культурного процесу відбувається селекція та корекція цінностей відповідно викликам часу. Статеве виховання є в той же час і важливим компонентом духовної діяльності людей, що взаємодіє з іншими її компонентами (інтелектуальним, трудовим, художнім, соціальним та ін.), що відбувається на формуванні культури взаємовідносин в сім'ї, підтриманні, поширенні і впровадженні культурних норм, цінностей, знань, втілених у компонентах цієї культури.

Культурологічний підхід дозволяє розглядати статеве виховання з позицій:

- особистісного зростання індивіда (самовизначення, саморозвиток, самореалізація) засобами культурної діяльності, збагачення особистісного культурного досвіду, підвищення рівня культури спілкування, розширення кола комунікації;
- зростання рівня загальної культури, в тому числі й культури взаємовідносин в сім'ї;
- трансформації соціокультурного контексту статевого виховання (його предметного, інформаційного та ціннісного середовища, моделей, форм та механізмів організації).

Отже, проаналізувавши можливості культурологічного підходу до статевого виховання учнівської молоді, можна зробити такі висновки:

По-перше, культурологічний підхід до статевого виховання учнівської молоді відкриває нові можливості аналізу та здійснення статевого виховання в сучасних умовах.

По-друге, використання культурологічного підходу до статевого виховання дає можливість педагогам відійти від авторитарно-командної моделі виховання і використовувати багатий потенціал моделі взаємодії, суб'єкт-суб'єктних відносин у педагогічному процесі.

По-третє, можливості культурологічного підходу дозволяють будувати процес виховання учнів на основі загальнолюдських цінностей, духовності.

По-четверте, культурологічний підхід до статевого виховання учнівської молоді дозволяє вирішувати завдання цього напрямку виховання на базі виховання культури взаємовідносин в сім'ї.

Література

1. Андреев В. И. Педагогика. Учебный курс для творческого саморазвития. 2-е изд. — Казань, 2000. — 600 с.

2. Арнольд А.И. Введение в культурологию. - М.: НАКиОЦ, 1993 — 349 с.
3. Бабенко, И.В. Педагогическое лингвострановедение как культурологический компонент образования учащихся-мигрантов. Дис. . канд. пед. наук. - Ростов н/Д, 1998. - 198 с.
4. Баллер Э. А. Преемственность в развитии культуры. М.: Наука, 1969.-294 с.
5. Библер В.С. От наукоучения- к логике культуры: Два философских введения в двадцать первый век. – М.: Политиздат, 1990. – 413 с.
6. Библер В.С. Целостная концепция школы диалога культур. Теоретические основы программы //Психологическая наука и образование. - 1996. - №4. - С.66-73.
7. Библер В.С. Культура: Диалог культур (опыт определения)//Вопросы философии. - 1989. - № 6. - С.31-42.
8. Бондаревская Е.В. Воспитание как возрождение человека культуры // Основные положения концепции воспитания в изменяющихся условиях.-Ростов н/Д.: РГПИ, 1993. -32с.
9. Гессен С.И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию. М. Школа-Пресс, 1995.-448 с.
10. Запесоцкий А. С. Философия и социология культуры. – СПб: СПбГУП : Наука, 2011. – 816 с.
11. Зязюн І. Гуманістична парадигма в освіті // Вища освіта в Україні : реалії, тенденції, перспективи розвитку. Ч. 1. Нова парадигма вищої освіти : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 1996 р., 17-18 квіт. – К., 1996. – С. 8 – 12.
12. Каган М.С. Философская теория ценности. - СПб.: ТОО ТК «Петрополис», 1997. - 205 с.
13. Князева, В.В. К теории понятия «человек культуры» [Текст] / В.В. Князева // Человек культуры: коллект. моногр. / науч. ред. В.В. Князева. - Оренбург, 2006. - С. 30 - 44.
14. Князева М. Педагогические возможности культурологического подхода // Новые ценности образования // Инноватор. – 1996. – Вып. 4., с. 78 – 83.
15. Князева, О. Л., Маханева М. Д. Приобщение детей к истокам русской народной культуры Текст. / О. Л. Князева // Программа. СПб.: Акци-дент, 1997. – 158с.
16. Крылова Н.Б. Социокультурный контекст образования. // Новые ценности образования. - №2. - М., 1995. - С.67-103.
17. Курганов С.Ю. Ребенок и взрослый в учебном диалоге: Кн. для учителя. - М.: Просвещение, 1989. - 127 с.
18. Лотман Ю. И. Статьи по типологии культуры. Тарту, 1970, вып. 1, - 106 с.; 1973, вып. 2, - 95 с.
19. Майер, А.А. Педагогическая фасилитация: сущность и пути реализации в образовании : учебное пособие [Текст] / С.Я. Ромашина, А.А. Майер. – М.: ВИТА-ПРЕСС, 2010. – 160 с.
20. Макаренко А. С. Педагогическая поэма: 2-е изд. // Собр. соч.: В 7 т. - М.: АПН РСФСР, 1957. - Т. 1. – 784 с.

21. Мамардашвили М.К. Наука и культура <http://philosophy.ru/library/mmk/science.html>
22. Маркарян Э.С. О генезисе человеческой деятельности и культуры. – Ереван, 1973. – 146 с.
23. Меняйлова Т. А. Формирование качеств личности человека культуры школьников на основе реализации культурологического подхода. Автореф. дисс. ... канд. пед. наук. - Новокузнецк 2008.
24. Мид М. Культура и мир детства / Маргарет Мид ; пер. с англ. и коммент. Ю. А. Асеева ; сост., авт. послесл. и отв. ред. И. С. Кон. - М.: Наука, 1988. - 429 с.
25. Мижева, С. Р. Проблемы полового воспитания в отечественной школе и педагогике конца XIX - начала XX веков. Дисс. ... канд. пед. наук. – Ставрополь, 2011. - 138 с.
26. Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей. Ист.-филос. очерки и портреты. - М.: Политиздат, 1991. - 464с.
27. Олех, Л. Г. Цивилизация и революция [Текст] / Л.Г. Олех ; Отв. ред. А.Т. Москаленко ; АН СССР, Сиб. отд-ние. - Новосибирск : Наука. Сиб. отд-ние, 1989. - 189 с.
28. Паульсен Ф. Введение в философию. – М.: Либроком, 2011. - 464 с.
29. Режабек Е.Я. Становление понятия организации. Очерки развития философских и естественнонаучных представлений. - Изд. РГУ, 1991. – 136с.
30. Розов Н.С. Культура, ценности и развитие образования (Основания реформы гуманитарного образования в высшей школе). Учебное пособие - М.: Исследовательский центр, 1991. - 154 с.
31. Сенько, Ю.В. Гуманитарные основы педагогического образования / Ю.В. Сенько. – М.: Академия, 2000. – 232 с.
32. Соколов Э. В. Культура и личность. - Л., 1972. - 228 с.
33. Степин В.С., Толстых В.И. Демократия и судьба цивилизации // Вопросы философии. - 1996, - №10. - С. 3-18.
34. Шельски Г. Человек в научной цивилизации // Политическая философия в Германии. - М.: 2005.
35. Щуркова, Н. Е. Воспитание: новый взгляд с позиции культуры Текст. / Н. Е. Щуркова. - М.: Педагогический поиск, 1997. – 77 с.

КУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ПОЛОВОМУ ВОСПИТАНИЮ УЧАЩЕЙСЯ МОЛОДЕЖИ

И. В. Мезеря

В статье рассматривается проблема применения культурологического подхода к исследованию полового воспитания учащейся молодежи в современных условиях. Определены основные преимущества рассмотрения подготовки учащихся к семейной жизни как воспитания культуры взаимоотношений в семье.

Ключевые слова: *половое воспитание, культурологический подход, культура взаимоотношений в семье.*

CULTURAL APPROACH TO SEX EDUCATION OF STUDENTS***I. V. Mezerya***

In the article the problem of application of cultural approach to the study of sex education of students in modern conditions is examined. The main advantages of consideration of students' preparation for family life as an education of culture of family relationships

Keywords: *sex education, cultural approach, culture of family relationships.*

Мезеря І. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Луганського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (м. Луганськ, Україна). E-mail: a.mezerya@gmail.com nno

Mezerya I. V. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Chair of Pedagogics and Psychology of Luhans'k Regional Institute of Advanced Studies (Luhans'k, Ukraine). E-mail: a.mezerya@gmail.com nno

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Є. А. Зеленов

Reviewer – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor Ye. A. Zelenov

УДК 378.034(045)

**ВИХОВАННЯ У СТУДЕНТІВ КЛАСИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК СОЦІАЛЬНО-
ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА****А.В. Осіпцов**

Стаття присвячена теоретико-методологічним аспектам формування у студентів класичного університету загальнолюдських цінностей, аналізуються сутність та зміст методологічних підходів, а також розкриваються принципи освітньо-виховного процесу класичного університету, його закономірності. Доведено, що становлення розвиненої особистості студентів передбачає засвоєння ними системи загальнолюдських цінностей, які становлять основу їхньої